

ТРАВЕНЬ 2026 р.

5

ВЕСЕЛКА

ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

*Травень ліси одягає –
літа в гості чекає.*

ТРАВЕНЬ

Маруся Няхай

Червоні маки

Буйна весна з літом звіталися,
бенкетують,
випивають цілющі напитки з трав.
Свіжий вітер гладить квітів море...

Голівки червоних маків
ваблять нестерпно,
для моїх очей лімфою стали.
Ваші суконки гладять руки,
пестять лице...

Над пахучими хвилями лугів
гудуть безкінечно медоносні рої.

Залишок бурхливої весни тривожить,
Дівочка-маківочка ятрить душу спогадом,
червінь палахкотить, тріумф бурхливий...
Була це тільки омана?

Далеко, далеко нас повела стежка,
обсипана червоними маками.

О. Сенатович

Травень

Я травень – сонця помічник,
Я в сонця – сонячний двірник:
Щоденно вранці на зорі
Його стрічаю у дворі,
Кажу до нього: – В добрий час,
Ласкаво просимо до нас.

Я травень – місяць-килимар,
Я ще вигадник і штукатур:
Луки вкриваю килимами,
Дружу з бездомними птахами
І в килимах отих густих
Ліплю будиночки для них.

Я травень – місяць-золотар,
Позолочу старий амбар,
Нехай на сонці золотіє
Старий амбар, і двір, і дім.
Нехай старий світ молодіє
Під диво-пензликом моім.

Леся Українка

На зеленому горбочку,
У вишневому садочку,
Притулилася хатинка,
Мов маленькая дитинка
Стиха вийшла виглядати
Чи не вийде її мати.
І до білої хатинки,
Немов мати до дитинки,
Вийшло сонце, засвітило
І хатинку звеселило.

*«Щоб жити, потрібне
сонце, свобода і маленька
квітка.»*

(Ганс Крістіан Андерсен)

ДЕНЬ МАТЕРІ

Чи знаєте ви, що...

Дмитро Павличко

Слово

Ватра, вогнище, багаття!
А вогонь один? Та ні!
Різні назви, різні плаття,
Різні лики вогняні.

Срібна, злотна, пурпурова
Грань-жарина спалахне,
Доки вимовиш три слова,
Вибираючи одне.

Звісно, всі три слова добрі,
Але ти своє знайди –
Дух печеної картоплі
В ньому залишив сліди.

Пахне слово те журбою,
Димом осені в полях,
І між матір'ю й тобою
В ньому – найкоротший
шлях.

Українські слова, які ніколи не вимовлять іноземці

Українська мова багата на унікальні слова та вирази, які неможливо точно перекласти російською. Вони не просто передають значення, а й відображають український менталітет, культуру та емоції.

Паляниця. Це знамените складне українське слово для росіян та інших іноземців, яке ніхто, крім українців, не може вимовити. А означає різновид круглого приплюснутого хліба з надрізом збоку.

Патякати. Це дієслово схоже на «базікати», але зі зневажливим значенням. Коли хтось «патякає», то неодмінно поширює брехливі плітки або неправдиву інформацію.

Вирій. Це красиве й поетичне слово не має іноземних аналогів. А називають так теплі краї, куди птахи відлітають зимувати.

Залізниця. Усім українцям відомо, що так у нас називають залізничні колії. Багатьма військовими перевірено, що росіяни не вміють вимовляти це слово.

Нівроку. Значення цього слова можна приблизно пояснити як «нічого собі» або «те, що треба». Але точний сенс передати неможливо, і тільки українці можуть доречно використовувати його в мовленні.

Завіюватися. Це багатозначне слово може означати «забрідати куди-небудь», «їхати на відпочинок», «загубитися» або «втікати». Фрази українською з цим словом зрозуміють тільки українці.

Шахівниця. У більшості мов немає окремої назви для шахової дошки, але українська мова унікальна.

Митець. Так в українській мові називають людину, яка займається творчою професією, наприклад, художника чи скульптора.

Навколішки. Це ще одне складне українське слово, яке не можуть зрозуміти і вимовити іноземці. В українській мові «навколішках» означає на колінах. Зверніть увагу, що воно пишеться разом.

Манівці. Це колоритне слово не перекладається іншими мовами і гарно звучить. Означає воно манівці або обхідні шляхи, незвідані стежки.

У СВІТІ КАЗОК

По-справжньому казка хвилює лише того, хто володіє найціннішим скарбом – радіти радістю й боліти боєм землі, лісу й ріки, травинки, дерева, птаха, звіра й людини, хто відчуває в навколишньому світі душу живої природи, бачити себе не її владарем, а маленькою частинкою, крихіткою безмежного Всесвіту.

Зайчик і весна (Українська народна казка)

Був гарний, погожий день. Маленький зайчик сидів під деревцем і дивився на свій старенький кожушок.

– Ой, горе мені, – плакав бідолашний. – Сніг розстав, ніде заховатися, скрізь видно мій білий кожушок.

Ласкаве сонечко побачило заплакане зайченя, витерло йому промінчиком слізки і пообіцяло допомогти. Воно звернулося до весни.

Уважно вислухала вона сонечко і вирушила на пошуки зайчика. Де проходила, там зеленіла трава, розквітали дерева, щебетали пташки. Усе раділо Весні-чарівниці.

Нещасне зайченятко, яке сиділо під деревом на купці сірого снігу, раптом із жахом побачило, як останній сніг розтанув, і навколо нього розцвіли проліски. Тремтячий зайчик підвів голову і помітив дівчину незвичайної вроди. Вона була одягнена в шати з прекрасних квітів. Вітер грався її русявим волоссям, а пташки співали для неї найкращих пісень.

– Ти хто? – зачаровано запитав зайчик.

– Я – Весна, – лагідно відповіла дівчина. – Сонечко розповідало про твою біду. Ось дивись. Це тобі.

Вона простягнула йому гарненький сірий кожушок.

– Дякую тобі, Весно! – закричав зайчик. – Тепер ніхто не побачить мене серед кущів!

Одягнувши нового кожушка, щасливий зайчик зник у лісі. А Весна-чарівниця помандрувала далі, даруючи всім радість і втіху.

Розмалюй.

Анатолій Качан

За двома зайцями

За двома зайцями в полі
Бігло пере-коти-поле.
А зайчат наздоганя
Пере-коти-поленя.

І зайчиха, й заєць-батько
Утікають без оглядки:
Задні ноги поспішають –
Аж передні обганяють.

А зайчата не злякались,
Зупинились, привітались:
– Добрий день, ти що за звір?
– Я не звір, а землемір.

Це я поле виміряю
Від села до небокраю,
Бо коли почнуть орати,
Важко буде виміряти.

За двома зайцями в полі
Бігло пере-коти-поле,
За двома зайцями гналось –
І надвоє розірвалось.

Л. Куліш-Зіньків Півник

Півник гарну книжечку
роздивлявся в ліжечку,
а коли стулились очі,
захропів посеред ночі,
Як проснувся – то у крик:
– Ку-ку-рі-ку!

Ку-у-рік:

Мене люди засміють,
мене кури заклюють,
Ще й собачка скаже: «гав! –
півень раночок проспав!»

Юрій Ярмиш

Котики

Котики, що з'явилися ранньої весни на Вербі, мріяли зустрітися з Котиками, які жили у людей.

І одного разу Вербовим Котикам пощастило. На берег річки прибігло біле Пухнасте Кошеня.

– Ой, які гарні Котики народилися! – зраділо Кошеня. – Я хочу дружити з вами!

– Ми згодні! – закивали сріблясті Котики на вербових гілочках.

І Пухнастий Котик тепер щоразу бігав до річки. Грався з Вербовими Котиками. Він високо підстрибував і легенько гладив їх м'якою лапкою. А Вербові Котики розхитувались під вітром. І всім було добре.

Та одного ранку Пухнастий Котик прибіг до Верби і не помітив там своїх друзів. Замість них погойдувались жовто-зелені Сережки.

– А де ж мої Котики? – засумував Пухнастий Котик.

– Не знаємо, ми не знаємо! – захитались Сережки. – Може, їм захотілось попливти і вони пострибали в річку? Бо ми завжди росли тут!

Щодня прибігав Пухнастий Котик до Верби. А раптом повернувся його маленькі друзі?

Бачив Котик, як пливе вода в річці і ніколи

не повертається назад. Бачив, як сходить і заходить сонце – здається однаково. Та ні, щоразу трохи по-іншому...

От і після Сережок стало на Вербі рости зелене листя. А коли минуло літо, воно поруділо, вітер зірвав його і розметав по воді. Потім настала біла зима, а навесні на Вербі з'явилися нові Вербові Котики! На той час цікаве до всього Пухнасте Кошеня виросло і стало Вченим Котом. Іншим Котам здавалося, що той Вчений Кіт усе бачив і все знає на світі. Вони дуже поважали його. Та одного ніяк не могли зрозуміти Коти: чому навесні, коли на вербі з'являються білі Вербові Котики, такий поважний Вчений Кіт ніби перетворюється на мале Кошеня. Він прибігав до Верби і раз за разом підстрибував, намагаючись дотягнути лапою до найвищого Вербового Котенятка. А потім тихо сидів на осонні і наспівував Вербовим Котикам пісень, які знають одні лиш діти...

Володимир Григорак

Чорнушка

Чорна кішка-муркотуха

Міє личка, міє вуха.

Хоч вона гарненько вмилась –
Ще чорнішою зробилась.

Тарас Шевченко

Зацвіла в долині

Червона калина,

Ніби засміялась

Дівчина-дитина.

Любо, любо стало,

Пташечка зраділа

І защебетала.

З поштової скриньки

Червоні маки

У Словацько-українському культурному та інформаційному центрі в Пряшеві відбулася 6 травня 2026 р. в рамках циклу «Мистецтво для всіх» виставка художньої фотографії під назвою «Червоні маки». На виставці було представлено 50 художніх фотографій 21 автора.

Червоний мак (англ. Remembrance poppy) – символ пам'яті жертв Першої світової війни, а згодом – жертв усіх військових та цивільних збройних конфліктів, починаючи із 1914 року. Використання квітки маку як символу пам'яті інспіроване віршем канадського військового лікаря Джона Мак-Крея «У полях Фландрії» (1915), що починається словами: «У полі Фландрії поміж хрестами / Гойдає вітер мак рядами, / Щоб знали місце, де ми є ...» (англ. «In Flanders fields the poppies blow / Between the crosses, row on row / That mark our place...»). Був уперше використаний Американським легіоном для вшанування пам'яті американських солдатів, що полягли під час Першої світової війни. Символ поширений у Західній Європі (особливо у Великій Британії), Північній Америці та Австралії.

Один з військових цвинтарів полеглих у першій світовій війні.

Ярема Гоян

Мамина пісня

Маю я малу сестричку,
Звати її Ксеня,
В квітах платтячко
і спідничку
їй пошила няня.

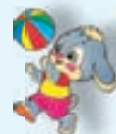
В золоту її косичку,
Яку видно всюди,
Заплела червову стрічку –
Не зурочать люди!

А як вона кулачками
Тре уперто очі,
То, я знаю це від мами,
Ксеня спати хоче.

А до сну, мов пташка влітї,,
Пробить заспівати
Ті пісні, найкращі в світі,
Що навчила мати.

Виставку відкрив голова Центральної ради Союзу русинів-українців СР Павло Богдан. Після нього до присутніх заговорили куратори виставки – Ладислав Цупер та Анна Шімкулич.

Надія Красоткін
*Червоні маки
зацвіли повсюди*

Червоні маки зацвіли повсюди...
О! Як же їх багато на Землі...
Печаль і туга заповзає в груди,
Хоч дні уже у сонечку й теплі...
Ці маки про бої нам нагадали
Й гарячу кров, що люди пролили...
За нашу волю тут вони стояли,
І зовсім мало в світі прожили.
Та йшли у бій, щоб волю відстояти
І Україну рідну у бою.
Це наші діти, дорогі солдати
Ішли у бій за мир і за сім'ю.
Це їхня кров тут маками розквітла,
Це їхній подвиг чарами цвіте.
Тут воїни добра, любові, світла
Лягли в полях ... Тож пам'ятай про те.
Червоні маки всюди зарясніли
О! Як же рясно квіти зацвіли...
Щоб ми жили, сміялися, любили,
Герої наші в небо відійшли.

Марія Людкевич
*Біля кого
найтепліше?*

- Біля сонця, - шепче поле.
І стернею небо коле.
Гріє лапки журавлів,
Вигляда сімох вітрів.

- Біля ватри, - мовить тато, -
Коли хочеться співати,
Пізнавати сні землі
На пташиному крило.

- Біля пеца, - каже дід, -
Ні печалі, ані бід
Хоч мороз як лютий звір,
Що прибіг з Карпатських гір.

«У перині, - дума киця, -
І вуркочеться, і спитьяся».
І калачиком пухнастим
Засинає біля Насті.

Розмалюй.

Наталія Замрія
Роса

Я шукав на листочку
росу -
Срібну і прозору,
наче сльози,
Заглядав у квіти
і в траву,
Та, на диво, не знайшов
нічого.
Я заспав. А сонце встало
Й все до крапельки
зібрало.

Маки червоні

Слова Віктора Герасимова
Помірно

Музика Олександра Злотника

Цвіт навесні із юних літ,
Цвіт дивних снів - краса землі.
Степ осява привітно так,
Серця зоря - червоний мак.
Маки червоні, юначе безсоння,
Кохання першого прощальний знак.

Приспів:

Квітнуть, зоріють, як ранні надії,
Їх цвіт нев'янучий горить у нас.
Маки червоні, вогні на пероні,
Відходить поїзд у далеку путь.
Наші стрічання - і розставання
Ти не забудь кохана, не забудь!

ЗНАЙОМТЕСЬ:

з письменником

Віктор Палинський

Віктор Іванович Палинський (нар. 13 вересня 1956, с. Водяне, Пустомитівський район Львівська область) – сучасний український письменник, есеїст, літературний критик, публіцист, мистецький аналітик, культуролог.

Народився 13 вересня 1956 року у селі Водяне (нині – Зимна Вода), Пустомитівського (нині Львівського) району, Львівської області. Навчався у Львівській СШ № 74. Мешкає та працює у Львові. Закінчив Львівський державний університет ім. І. Франка, за фахом – філолог-україніст. Член Національної спілки письменників України з 1992 року. Член Національної спілки журналістів України з 1988 року.

Обирався прес-секретарем, секретарем, заступником голови, першим заступником голови Львівської письменницької організації НСПУ. Нині – член її Правління. Від 2018 року – член Правління Національної спілки письменників України.

Автор сценаріїв для багатьох телевізійних програм та фільмів.

Творчість (Проза): Моделі наближення // Літературний журнал одного автора № 5. – Львів, 1998, Канцлер своєї величності. – Львів: Сполом, 1999, Дзеркало. – Львів: Сполом, 2002, Декілька зимових днів.... – Львів: Сполом, 2008, Вояцькі візити. – 2012, Бібліотекар: новели й оповідання. – Львів: Априорі, 2013, Час творити. – Львів: Априорі, 2019, Замок Золотої Липи. – Львів: Априорі, 2019, Естетика антивійни. – Львів: Камула, 2024.

Поезії: Алгоритми душі. – Львів: Кобзар, 1992, Медитації. – 1993, Самотність. – Львів: Кобзар, 1995, Екзистенція дощу. – Львів, 1996, Мовчання сфінкса. – 1997, Спогадування міту. – Львів: Ліга-прес, 2012, Ріка тече. – Львів: Априорі, 2017, Книга одкровенень. Поезії. – Львів: Камула, 2025.

Віктор Палинський

Галява

Уривок

...Розпочну з того, що самохіть згадалося. Тим паче, що метнутися туди – завиграшки, бо у свій час зробив певні нотатки, що їх сьогодні і маю при собі. Дочекалися.

Отож, цю галявину, насправді можна назвати галявою, бо аби її пересікти по прямій у найширших місцях, слід здолати близько ста метрів. Вона майже ідеально кругла, вкрита травою, що виглядає так, ніби її хтось поливав і стриг: зелена шовковиста трава сягає коліна. Рівномірно вкриває галявину, так наче приховує те, що не потребує стороннього ока. І, що цікаво, ця поросль завжди є такою, наче її щойно вимили. Довкола, майже по периметру – густі зарості ожини та папороті. У цьому лісі, що його називають Басівським, іншої подібної й близько не було. Цей велет має великі дібровні оази. Але подекуди – й ділянки шпилькових насаджень. Що робить древобурхливу місцину ще більш загадковою. Отож, хоч час – і дорожчий за гроші, для того хто сюди потрапляв, він робив виняток. Квачитись не хотілося, а лише – мандрувати лісом, насолоджуватись відсутністю суєти та безконечної низки потреб і завдань... Це особливий ліс, я б навіть сказав, живий, харизматичний. У глиби-

ні його можна безперервно лінути та не зупинятись...

Місцевий люд чомусь обходив цю галявину. Навіть ожина, що зароджувала щороку дуже рясно та аж до декоративності привабливо, не привертала. Не хотілося сюди йти та й все. На галяву.

Одного разу, я з місцевим фермером зумисне покружляв літачком над цим дивом природи. Виявилось: галява ідеально правильна: у формі круга. А куцтво-колючий захист доокруж, по периметру, наче захищав цю невіддану-вигадку. Не сприйміть це за витівки легковажного споглядальника. Мої письменницькі інтереси завше заманювали мене містичним супроводом, винятковими подіями, явищами. Тож моя зацікавленість – відверто професійна, завше дозволяла проникати туди, де іншим – зась, хоч, траплялося, й ризики були очевидні. Але ж, хто не ризикує, той...

...Дещо про мое перебування у цьому присілку. Тут мав маєток мій дядько. Який згодом емігрував до Америки зі всією сім'єю. За його статками та житловим будинком, старої, ще австрійської, забудови, я роками наглядав. А згодом дядько Оскар уклав заповіт на мене. Тож я продовжував наїздити сюди вряди-годи, маючи добрих

сусідів, що нателефонували мені, коли я певний час не з'являвся у висілку.

На цей раз я, здавалося, чкурнув від безконечних щоденних проблем, що розідали душу, не давали застановитися, осмислити тексти нового роману, прискіпливо працювати з його драматургією, в'язкою та натужною. Отож, у своєму замиському обійсті я затримався надовше.

Розмалюй.

Віктор Палинський

**На терезах дерев
Вітер вигойдує
Крила
(Якось відшукав
Ці дерева
Й терези собі
Влаштував).**

**...Не виважує крила, –
Вигойдує,
Зсрібнені крила.
Їх музику
Вранішню.
Зараз мені
Віддав.**

Куточок кулінарії

Закарпатська мачанка

Кожен житель Закарпаття коли чує про неї, то одразу згадує смак грибів, ми не можемо просто так назвати її соусом чи підливою, тому, що це грибна мачанка.

До речі, коли ми в Закарпатті говоримо про гриби, то говоримо лише про білі гриби. Сьогодні хочемо дати Вам рецепт непристойно смачної страви, гастрономічного скарбу жителів Карпат – грибної мачанки.

Отже, щоб приготувати грибну мачанку треба:

Гриби, білі сушені – 30 грам
Олію рослинну – 2 столові ложки
Масло вершкове – 10 грам
Мука – 2 ст ложки
Цибуля – 1 шт
Сметана – 3 столові ложки
Лавровий лист – по смаку
Сіль – по смаку
Перець по смаку

Як приготувати:

Промити та замочити білі гриби на 5-6 годин. За цей час вони стануть м'якші, то ж час на їх приготування скоротиться.

Після того, їх пересипають в інший посуд та промивають водою. Далі слід залити гриби водою, в котрій вони замочувались, процідити її, злити шум, можливий бруд з грибів.

Гриби слід варити 30-40 хв до готовності, на слабкому вогні.

Тим часом наріжте цибулю, та посмажте її на рослинній олії до прозорості.

Обсмажте муку до золотисто-коричневого кольору на іншій сковорідці.

Тамара Коломієць

Травень

**А чим же місяць травень
Поміж братами славен?
Іде і весело співа,
Дощами землю полива,
Святковими піснями
І громом над полями.
Не з лійки-поливалки,
А з грозової хмарки.**

Далі візьміть гриби, промийте їх гарячою водою, та поріжте їх на дрібні шматочки. Покладіть їх на сковорідку з цибулею та смажте 10 хв, додаючи вершкове масло.

Муку розведіть теплим грибним відваром до необхідної густини, так, що б не було комочків та прокип'ятіть, зніміть пінку.

Далі все зведіть в одній каструлі, додайте перець, лавровий лист та сіль та варіть все 5-10 хв.

Розмалюй.

Олександр Копиленко

Найвеселіший місяць

Найвеселіший місяць – травень.

Прислухайтесь до пташиного хору в лісах, парках, садках. На різні голоси славлять весну дрозди, коноплянки, вівчарики, щиглики та інше голосисте птаство. А он здалеку озвалася іволга. Десь гучно закувала зозуля.

Та найгучніший голос у соловейка. Серед свіжого листя кущів затаївся цей невтомний співак, і чути його чистий голос далеко-далеко...

Навіть он в озері завзято змагаються в своїх співах жаби.

Буйно піднімаються хлі-

ба, трави, а над ними, мов чорні стріли, шугають ластівки. Здається, що вони ніколи й не відпочивають.

А ось при дорозі сховалася в траві кульбабка. Голівка її в біленькій прозорій шапочці. Зірвеш обережно цю шапочку, подмеш на неї – і поніс вітерець малесенькі пухнасті парашутики. А під кожним парашутиком насіннячко висить. Там, де сяде парашутик, – нова кульбабка виросте.

Насувається здалеку темна хмара. Загуркотів перший, весняний, травневий грім. Мабуть, дощ буде! Треба кудись ховатись!

ХТО ДО ЛІСУ ЗАВІТАВ?

1. До мешканців лісу завітали гості. Знайди їх і розкажи, де вони живуть.

2. Порахуй зображення цих тварин і замалюй у таблиці стільки клітинок, скільки тварин тобі вдалося відшукати.

					
					
					
					
					
	1	2	3	4	5

3. Обведи на малюнку інших мешканців лісу. Назви їх.

